

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ
2017 – 2021.**

Општина Владичин Хан

САДРЖАЈ

1. Увод

1.1 Уводна реч председника Општине

1.2 Канцеларија за младе

1.3 Савет за младе

2. Контекст

2.1 Географски подаци

2.2 Демографски подаци - популација

2.3 Анализа локалних ресурса (култура, спорт и информисање)

2.4 Радна група за израду ЛАПа

2.5 Анализа институција

2.6 Пресек стања и положај младих

3. Принципи и вредности

3.1 Визија

3.2 Мисија

4. Стратешки циљеви и приоритети

- Стратешки циљеви

- Локални приоритети

5. Усклађеност са националном стратегијом за младе

6. Имплементација ЛАПа

7. Праћење спровођења ЛАПа и остварених резултата процес ревизије

8. Годишњи план активности за 2017. – 2021. годину

1.1. Уводна реч председника Општине

Поштовани,

Процес стратешког планирања је веома важан за Локалну заједницу у којој живимо. Локалним акционим планом обезбеђујемо допринос спровођењу циљева и приоритета Националне стратегије за младе на локалном нивоу, као и других секторских стратегија које утичу на живот младих.

Задатак Општине Владичин Хан јесте омогућити што квалитетније услове за живот свих грађана/ки. Такође, циљ имплементације јесте стварање, сигурног окружења јер на тај начин стварамо нови, квалитетнији животни и радни простор за све генерације које долазе.

Кроз процес израде и спровођења ЈАПа за младе обезбедићемо: планско и дугорочно, ресурсе за потребе младих. Врло је битно напоменути да активно учешће младих у процесима дирекног укључивања и других кључних актера на локалном нивоу, су предуслов за успешну израду и спровођење ЈАПа за младе.

С тим је врло значајно усвајање ове стратегије која ће пратити пут развоја Општине Владичин Хан.

Горан Младеновић,

Председник Општине Владичин Хан

1.2 Канцеларија за младе

Канцеларија за младе као организациона јединица локалне управе помаже младима да се кроз окупљања, дружења, неформалне едукације, учествовање у различитим пројектима, развију у способне особе какве су потребне нашем друштву. Канцеларија за младе омогућава младима: разумевање и подршку, подстицај на активно учешће у нашој локалној заједници, признавање и уважавање њихових права, интереса и потреба, приступ информацијама, материјалне и техничке ресурсе, простор за реализацију својих пројеката, иницијатива и идеја. Такође, КЗМ је локални сервис младих грађана и грађанки.

Успоставља сарадњу са свим релевантим партнерима, врши праћење и вредновање делатности оних који су одговорни за рад са младима, пружа техничку и материјалну помоћ иницијативама младих.

Канцеларију за младе чини:

Савет за младе, као управни одбор канцеларије доноси најважније одлуке из делокруга канцеларије за младе;

Омладински клуб, функционише у оквиру КЗМ, који је замишљен у виду интернет клуба, библиотеке, места за обуку и консултације од стране стручњака, програма вршњачке едукације, опремљеног простора за рад омладинских организација и креативно изражавање младих.

Канцеларија за младе је основана 25.02.2009. год. са седиштем у згради Општинске управе Владичин Хан. Тренутно седиште Канцеларије за младе је у Центру за културне делатности туризам и библиотекарство у Улици Николе Тесле бр. 2.

1.3   Савет за младе

Иницира и учествује у креирању локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања, запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе.

Учествује у изради посебних локалних акционих планова, програма и политика у сагласности са Националном стратегијом за младе и прати њихово остваривање. Даје мишљење о питањима од значаја за младе и о њима обавештава органе Општине, даје мишљење на нацрте прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе. Усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини Општине, Председнику Општине и Општинском већу.

Иницира припрему пројеката или учешће Општине у програмима и пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине. Подстиче сарадњу између Општине и омладинских организација и удружења и даје подршку реализацији њихових активности.

Подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине.

Даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово остваривање и даје своје мишљење надлежном органу Општине.

Чланови Савета за младе Општине Владичин Хан чине:

1. Марко Младеновић, председник
2. Милош Јовановић, члан
3. Јасмина Алексић, члан
4. Сања Стојилковић, члан
5. Милица Стојановић, члан
6. Марина Ивановић, члан
7. Станислава Цветковић, члан

2.1. Географски подаци

Положај Општине Владичин Хан у Републици Србији

Општина Владичин Хан је општина на југу Србије, простире се на јужном излазу из Грделичке клисуре, на северним обронцима Врањске котлине, а на ушћу Врле и Калиманке у Јужну Мораву. Административно припада Пчињском округу чије је седиште у Врању.

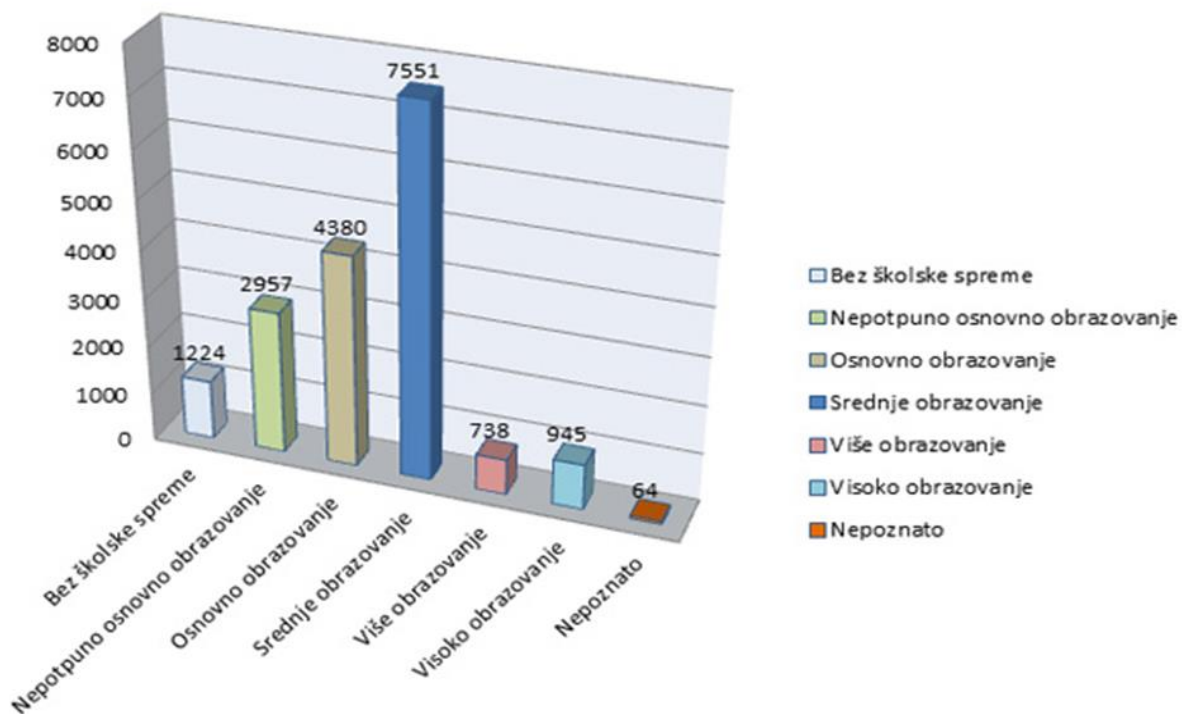
Западно од Хана уздижу се обронци падине планине Кукавица, чији су највиши врхови Влајна (1.442), Боровик (1.244), Спасова чука (1.162) и Миљков врх (1.025). Највећа река је Јужна Морава, у коју се уливају Врла, Топило, Дулан и Калиманка. Шуме покривају 40 посто површине општине простора, док у структури пољопривредног земљишта доминирају оранице и воћњаци.

Општинско седиште Владичин Хан има око 11 хиљада становника, а читава општина са 52 месне заједнице око 21 хиљаду становника.

2.2. Популација

Према последњим подацима на територији Општине Владичин Хан живи 20.871 становник.

Stanovništvo staro 15 i više godina prema školskoj spremi za Opštinu Vladičin Han - Popis 2011

Становништво старије од 15. година према школској спреми (2011. године)

2.3. Култура, спорт и информисање

Носилац културних дешавања у Владичином Хану је Центар за културне делатности, туризам и библиотекарство у оквиру кога се налази библиотека „Вук Караџић“ која броји 150 чланова узраста од 15 до 30 год.

У оквиру Центра за културне делатности, туризам и библиотекарство постоји а тиче се младих:

1. Књижевни клуб Ана Илић;
2. Позориште;
3. Школе језика;
4. Школа сликања;
5. Музичка школа;

Културно-уметничко друштво „Бранислав Нушић“ јединствено је по броју чланова, броју наступа и награда. Културно- уметничко друштво "Бранислав Нушић" почело је са радом тридесетих година прошлог века и све до осамдесетих година радило је повремено. Од 1983. године ради у континуитету, неговањем обичаја и традиције српског народа, играма из целе Србије, друштво својом оригиналношћу плени и осваја многобројна признања: седам пута је било у друштву најбољих ансамбала Србије, освајало награде за најбољу кореографију, и окупља велики број младих чланова.

Видовдански дани и музички фестивал „OVERLOAD“ представљају културно-забавну традицију и повезују велики број људи из региона и иностранства са становницима Владичиног Хана свих старосних структура.

Значајну функцију у области информисања има Информативни прес центар „Радио Хан“, информативни портал „Хан инфо“ и телевизија „Коперникус“.

2.4. Радну групу за израду ЈАП-а чинили су:

1. Бранислав Тошић – Председник Општине
2. Данијела Поповић – Председник Скупштине Општине
3. Марко Младеновић – Председник Савета за младе
4. Марија Јањић – представник одељења за привреду и финансије
5. Дејан Стојановић – представник Дома здравља
6. Миодраг Маринковић – представник полицијске станице
7. Драган Цветковић – представник Националне службе за запошљавање
8. Александар Стевановић – представник Техничке школе
9. Марјан Ристић – представник Гимназије „Јован Скерлић“
10. Драгана Филиповић – представник Центра за културне делатности, туризам и библиотекарство
11. Фадил Куртић – Ромски координатор
12. Снежана Петровић – представник Црвеног Крста
13. Бранка Ђуринац Тасић – представник Центра за социјални рад
14. Мирослав Ђорђевић – члан Општинског већа задужен за младе
15. Јасмина Алексић – члан Савета за младе задужена за сарадњу са организацијама цивилног друштва
16. Јасмина Стошић Јовић – референт за ученичка и студенска питања
17. Сузана Стојановић – представник буџетског фонда за спорт
18. Марјан Ристић – представник Канцеларије за младе

2.5 Анализа институција

Табела 14. Анализа кључних субјеката омладинске политике на локалу

Институција	Структуре које раде са младима
Локална самоуправа	Канцеларија за младе Спортски центар „Куњак“ Центар за културне делатности, туризам и библиотекарство
Социјална заштита	Центар за социјални рад Школа Вуле Антић Црвени Крст
Просвета	Основна школа Свети Сава – Владичин Хан Основна школа Вук Караџић - Стубал Основна школа Војвода Радомир Путник - Цеп Основна школа Бранко Радичевић – Владичин Хан Гимназија Јован Скерлић – Владичин Хан Техничка школа – Владичин Хан
Запошљавање	Национална служба за запошљавање Одсек за јавно и приватно предузетништво
Здравство	Дом здравља Владичин Хан
Цивилни сектор	„Велес - Владичин Хан“ „Удружење Рома интелектуалаца“ „Буди оптимиста“ „Зелени хоризонти“ „Локална иницијатива Владичин Хан“ „Релоад“ „Велико срце“ „Отвори срце“ „Хан“
Полиција	МУП Владичин Хан
Медији	Информативни прес центар „Радио Хан“ Коперникус Портал „Хан инфо“
Спортске организације и удружења	Фудбалски клуб „Морава- Хан“, Кошаркашки клуб „Морава“, Мушки рукометни клуб „Морава“, Женски рукометни клуб „Морава“, Мушки одбојкашки клуб „Морава“, Женски одбојкашки клуб „Морава“, Стонотениски клуб „Морава“, Кик бокс клуб „Морава“, Клуб дизача тегова „Морава“, Спортски савез Општине Владичин Хан, Планинарско спелеолошки клуб „Двиг“, Српски вилбалски савез, Клуб борилачких вештина „Владичин Хан“, Клуб екстремних спортова „Кес“, Удружење спортских ентузијаста „Змај“, Рукометно спортско удружење „Морава 84“ Тениски клуб "Морава"

	Тениски клуб „Хани“
--	---------------------

SWOT анализа

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Постојање и рад КЗМ • Постојање Савета за младе • Велики број младих • Велики број НВО на територији Општине • Добра сарадња са МОС-ом • Добра сарадња са кровним организацијама у области омладинске политике (Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада, Кровна Организација Младих Србије, Национална асоцијација канцеларија за младе.) • Добра сарадња општине и локалних организација цивилног друштва • Постојање ученичких парламената 	<ul style="list-style-type: none"> • Немотивисаност младих да користе постојеће садржаје за младе • Млади с територије Општине Владичин Хан школују се на територији других Општина/Градова • Незапосленост младих • Није успостављена одрживост рада Локалне канцеларије за младе • Низак наталитет • Неискоришћеност ресурса • Млади не поседују потребна практична знања, вештине и компетенције које су тражене на тржишту рада. • Недостатак функционалног, свеобухватног, квалитетног и одрживог система каријерног вођења и саветовања младих.

Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> • Израда ЛАП-а • Оснаживање локалног невладиног сектора • Подизање сарадње са привредним субјектима • Јасна опредељеност локалне самоуправе да руководи и подржава рад КЗМ-а • Пораст броја малих и средњих предузећа • Повећана усклађеност знања, 	<ul style="list-style-type: none"> • Висок проценат миграција младог, радно способног и у највећем броју високообразованог становништва у веће центре (Ниш, Београд, Крагујевац, Нови Сад) и у иностранство

вештина и компетенција које се стичу у процесу целоживотног учења, са потребама тржишта рада.	
---	--

2.6. Пресек стања и положај младих Анализа људских ресурса

- Неповољна миграција становништва
(2000.г. 23.877 становника, 2011.г. 20.871 становника);
- Низак ниво образовања
(без школе 1224 особа, непотпуно основно образовање 2957, основно образовање 4380, средње образовање 7551, више образовање 738, високо образовање 945);
- Неадекватна квалификациона структура,
- Велика стопа незапослених младих,
- Непознавање страних језика и нових информационих технологија.

Локалним планом за младе биће обухваћено 3740 младих (од 15 до 29 година) по попису становништва из 2011.год. што представља 13.02 % од укупног броја становништва Општине Владичин Хан.

У Марту 2016. године, Канцеларија за младе спровела је истраживање (анкетаирање) чији је циљ био испитивање потреба и проблема младих у Општини Владичин Хан а ради адекватног планирања мера и активности у ЈАП-у за младе.

Упитником је обухваћено 197 испитаника старости од 15-30 година који живе на територији Општине Владичин Хан.

3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Локални акциони план за младе општине Владичин Хан у току свог рада и у креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је заснована Национална стратегија за младе. Субјекти омладинске политике делују у складу са принципима Локалног акционог плана. Сви изрази који се користе у овом документу, користе се родно неутрално.

Принципи локалног акционог плана за младе су:

- Поштовање људских и права детета- Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, род, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- Равноправност - Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- Одговорност - Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- Доступност - Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима у Србији. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- Солидарност - Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- Сарадња - Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња на локалном, националном и међународном нивоу.
- Активно учешће младих - Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност, како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- Интеркултурализам - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
- Целоживотно учење - Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања, као и развијање и успостављање стандарда у образовању.

- Заснованост - Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

ВИЗИЈА И МИСИЈА

3.1 Визија

Млади су активни и равноправни учесници у различитим областима друштвеног живота који у потпуности развијају свој потенцијал и доприносе личном и друштвеном развоју и добробити. Млади стварају боље услове за живот и развој потенцијала и активно доприносе општем напретку друштва.

3.2 Мисија

У циљу унапређења положаја младих и стварања услова за развој заједнице која младима пружа шансу за развој, Савет за младе Општине Владичин Хан, Канцеларија за младе формирана у оквиру Општинске управе, Омладински клуб, представници јавног, приватног и НВО сектора, ће ангажовањем постојећих ресурса у заједници реализовати политику за младе дефинисану овом стратегијом и у том смислу:

- континуирано унапређивати инфраструктурне, организационе, људске и финансијске капацитете како би обезбедили ефикасну и ефективну политику за младе,
- развијати мрежу одрживих услуга у циљу остваривања права младих која су им гарантована односно омогућена постојећим међународним, националним и локалним правним и стратешким документима,
- изграђивати и стално јачати партнерство јавног, приватног и НВО сектора,
- континуирано информисати младе, али и остале суграђане/ке чиме ће се подстицати њихово активно учешће у процесу планирања и примене приоритета и активности дефинисаних Локалним акционим планом за младе,
- развијати механизме и предузимати активности којима ће се омогућити размена информација, знања и исустава од значаја за унапређивање положаја младих на регионалном, националним и међународном нивоу,
- развијати механизме који ће обезбедити младима да активно учествују у процесу доношења одлука које се њих директно/индиректно тичу.

4. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Повећан ниво активитета, предузетништва младих, као и континуирано унапређивање знања, вештина и компетенција ради брже интеграције у свет рада и управљања каријером;

- Унапређење кључних компетенција младих повећањем доступности, прилагођености и квалитета неформалног образовања младих и омладинског рада и унапређењем формалног образовања младих;
- Повећана прилагођеност, доступност, обим и обухват подршке друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености;
- Унапређење услова за развијање безбедносне културе младих;
- Унапређење здравља и благостања младих развојем здравих стилова живота;
- Повећана образовна, радна, културна и туристичка мобилност младих и међународна сарадња младих;
- Побољшана доступност, квалитет, релевантност и обим информација за младе;
- Повећање активног учешћа младих у друштвеном, јавном и политичком животу, у свим процесима доношења одлука, њиховом спровођењу, надзору и унапређењу на свим нивоима уз обезбеђење интеграције перспективе младих у све јавне политике;
- Активно укључивање младих у активности и процесе одлучивања заштите животне средине и одрживог развоја;
- Повећање доступности, прилагођености и разноврсности културног садржаја и понуде младих и за младе и стварање услова за развој креативних потенцијала младих.

Стратешки циљ	Проблеми
Развити постојеће и успоставити нове капацитете за реализацију локалне омладинске политике	<p>Незадовољене информативне потребе категорија младих који имају потешкоћа са доступношћу информација (језичке баријере, недоступност интернета, итд.)</p> <p>Низак ниво укључености младих у припреми, реализацији и евалуацији активности и програма за младе</p> <p>Недовољна подршка младим лидерима и активним младим људима за преузимање лидерских улога и одговорности у заједници</p> <p>Недовољно простора намењеног младима, постојећи простори нису адекватно уређени и опремљени;</p> <p>Недостатак међусекторске сарадње релевантних субјеката омладинске политике.</p>
Запошљавање и предузетништво младих	<p>Неадекватна информисаност младих о потенцијалним могућностима запошљавања по завршетку њиховог школовања, о програмима преквалификација као и о активним мерама запошљавања (у сеоским подручјима)</p> <p>Непостојање програма за јачање предузетништва међу младима</p> <p>Незаинтересованост младих за предузетништво</p> <p>Млади не поседују потребна практична знања, вештине и компетенције које су тражене на тржишту рада</p> <p>Недостатак функционалног, свеобухватног, квалитетног и одрживог система каријерног вођења и саветовања младих</p>
Унапредити образовање младих и учинити га доступним и прилагођеним младима	<p>Формално образовање:</p> <p>Недовољно препознавање надарених и талентованих ученика и студената, прилагођавање образовног система њиховим потребама и подршка развоју</p> <p>Неформално образовање:</p> <p>Волонтерски рад није развијен и цењен</p> <p>Млади су слабо информисани о могућностима и предностима неформалног образовања</p> <p>Животно образовање:</p> <p>Смањена покретљивост младих</p> <p>Недовољна повезаност – интеграција младих.</p>
Обезбедити сталну подршку младима који се налазе у социјалним ризицима	<p>Недостатак адекватних услуга и програма како за превенцију тако и за подршку младима из социјално осетљивих категорија</p> <p>Доминација материјалних давања над ванинституционалним облицима заштите</p> <p>Подршка младима у ризику од социјалне искључености није прилагођена потребама различитих категорија</p>
Унапредити услове за безбедан живот младих	<p>Не постоје адекватни програми за ресоцијализацију и реинтеграцију младих који су починиоци кривичних дела и прекршаја и жртва насилног понашања</p>

<p>Чувати и унапређивати здравље младих, развијати здраве стилове живота</p>	<p>Недовољно развијена свест о здравим стиливима живота и недостатка подршке правилном психофизичком развоју младих Непостојање организованог и континуираног рада на превенцији болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и HIV-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља Физичка неактивност Недостатак новчаних средстава</p>
<p>Створити услове за активизам и активно учешће младих</p>	<p>Недовољан број младих активиста Не постоје у довољној мери ефикасни механизми за интегрисање омладинских перспектива у јавне политике. Правни оквир за волонтирање је неадекватан и не ствара стимулишући средину за остваривање друштвене функције волонтирања међу младима.</p>
<p>Обезбедити механизме путем којих су млади активно укључени у заштиту животне средине и промоцију одрживог развоја</p>	<p>Млади су недовољно укључени у активности и доношење одлука у области животне средине Недовољна подршка програмима и непостојање подршке развоју организација за заштиту животне средине Млади немају довољно знања о животној средини нити развијену свест о значају животне средине и одрживог развоја</p>
<p>Обезбедити бољу информисаност младих</p>	<p>Недостатак ефикасније интерсекторске сарадње и јаснијег дефинисања улога различитих актера, која би допринела бољој реализацији активности, као и омогућила бољи приступ релевантним информацијама Ниска и неадекватна заступљеност садржаја за младе у медијима и низак ниво учешћа младих у њиховом креирању Недостатак релевантих података о потребама, младих у свим областима</p>
<p>Повећати доступност, прилагођеност и разноврсност културног садржаја и понуде младих и за младе</p>	<p>Учешће младих у креирању културне политике није развијено на одржив начин Подршка за креативно деловање младих и учешће у стварању културне понуде је недовољна и неадекватна Недовољна заинтересованост установа културе да културне садржаје понуде на територији сеоских МЗ</p>

5. УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ

Национална стратегија за младе - Локални акциони план за младе Општине Владичин Хан у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је, на иницијативу Министарства омладине и спорта, усвојила Влада Србије.

Планирајући како да ефикасно и на најбољи могући начин побољша положај младих, Општина Владичин Хан полази од општих стратешких циљева Националне стратегије, који су дефинисани на следећи начин:

1. Унапређена запошљивост младих,
2. Унапређене су кључне компетенције младих повећањем доступности, прилагођености и квалитета неформалног образовања младих и омладинског рада и унапређењем формалног образовања младих ,
3. Повећана је прилагођеност, доступност, обим и обухват подршке друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености,
4. Унапређени услови за развијање безбедносне културе младих,
5. Унапређено здравље и благостање младих развојем здравих стилова живота,
6. Млади активно учествују у друштвеном, јавном и политичком животу, у свим процесима доношења одлука, њиховом спровођењу, надзору и унапређењу на свим нивоима и перспективе младе се интегрисане у све јавне политике,
7. Млади су активно укључени у заштиту животне средине и промоцију одрживог развоја,
8. Побољшана доступност, квалитет, релевантност и обим информација за младе,
9. Повећана је образовна, радна, културна и туристичка мобилност младих и међународна сарадња младих,
10. Повећана је доступност, прилагођеност и разноврсност културног садржаја и понуде младих и за младе и створени услови за развој креативних потенцијала младих.

У току свог рада, Радна група за израду ЛАП-а дефинисала је стратешке правце у даљем развоју локалне омладинске политике, као и локалне приоритете у форми циљева, који су усклађени са наведеним принципима, вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, а од стране Министарства омладине и спорта.

6. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ЛАПa

У настојању да се постигну циљеви Локалног акционог плана за младе Општине Владичин Хан и његовим усвајањем обавезала организације цивилног друштва да у сарадњи са институцијама у четворогодишњем периоду (од 2017 до 2021) , да спроведу мере у складу са оперативним плановима.

Предложене мере или активности ће имати јасно назначене носиоце који ће бити укључени у разраду и имплементацију заједно са организацијама и установама које путем конкурса најбоље одговоре пројектима на постављене услове.

Општина Владичин Хан ће из средстава општинског буџета, предвидети средства потребна за реализацију Локалног акционог плана за младе у Владичином Хану. Динамика планирања и трошења висине средстава намењених извршавању одредила би се у поступку доношења општинског буџета.

Средства за имплементацију Локалног акционог плана за младе ће се расподељивати путем конкурса оним организацијама које најбоље одговоре пројектима на постављене услове на основу предложених мера и активности Локалног акционог плана за младе Општине Владичин Хан.

Средства за даљу имплементацију Локалног акционог плана за младе ће се обезбедити у процесу доношења општинског буџета у складу са његовим могућностима.

Да би се осигурао квалитетан надзор и спровођење пројеката, Канцеларија за младе и Општина ће вршити мониторинг реализације пројеката кроз сталну комуникацију са организацијама које спроводе пројекте ради пружања подршке.

Што се тиче обезбеђивања средстава за финансирање и суфинансирање пројеката обезбедиће се из средстава: Општине, Фондације, Министарстава, Фондова и других релевантних донатора.

Путем конкурса средства за имплементацију ЛАП-а за младе распоредила би се на годишњем нивоу оним организацијама које најбоље одговоре пројектима на постављене услове, на основу предложених мера и активности Локалног акционог плана за младе у унапред утврђеним областима.

7. ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ЛАПа И ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА ПРОЦЕС РЕВИЗИЈЕ

Системско и благовремено праћење спровођења ЛАПа за младе као и стручна процена остварених резултата у том процесу, један је од кључних сегмената планског бављења локалном омладинском политиком.

У складу са препорукама Министарства омладине и спорта, процес ревизије ће обезбедити да се наведени механизми ефикасно спроведу и када је у питању ЛАП за младе Општине Владичин Хан.

Процес ревизије ће се радити на крају сваке календарске године (у периоду Новембар - децембар), и обезбедиће релевантне податке о реализованим активностима из ЛАПа као и о постигнутим резултатима у текућој години.

Како ЛАП за младе Општине Владичин Хан садржи детаљне активности само за 2017. годину и пројекцију активности за преостале 4 године, процес ревизије ће обезбедити релевантне податке за детаљну израду плана активности за сваку следећу годину.

Табела 19. Процес израде и ревизије ЛАПа

Процес	Када се ради	Садржај	Производ
Процес планирања - израда ЛАПа за младе	Једном у 5 година	(1) Даје стратешке правце развоја локалне омладинске политике за наредних 5 година. (2) Детаљан план активности за прву годину спровођења ЛАПа (3) Пројекцију активности за преостале 4 године ЛАПа	ЛАП за младе
Процес ревизије	Сваке године	(1) Подаци о реализованим активностима наведеним у ЛАПу (2) Подаци о оствареним резултатима у процесу спровођења ЛАПа (3) Детаљан план активности за наредну годину (ГОП) базиран на прикупљеним подацима и постављеним циљевима у ЛАПу * процес ревизије није могућ без предходно усвојеног и имплементираног ЛАПа	Годишњи оперативан план за наредну годину

ЛАП за младе Општине Владичин Хан почиње са имплементацијом у 2017. години, прва ревизија ће бити спроведена крајем 2017. године.

Годишњи план активности за 2017-2021. год.

Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства
				Надлежни органи/институције /организације	Учесници	Укупно по години
Стратешки циљ 1. Развити постојеће и успоставити нове капацитете за реализацију локалне омладинске политике						
Подићи ниво видљивости рада Омладинског клуба	2017. - 2021	Подигнут ниво видљивости рада Омладинског клуба Број младих корисника Омладинског клуба	Број медијских прилога о Омладинском клубу Број младих који користе услуге Омладинског клуба Број презентација Омладинског клуба у школама Купљена опрема за потребе омладинског клуба	Омладински клуб КЗМ	Центар културе Општинска управа	700.000 РСД
Реализација јавних догађаја од значаја за повећање учешћа младих у јавном и политичком животу	2017. - 2021	Подигнут ниво информисаности младих Подигнут ниво грађанског учешћа у дефинисању и реализацији омладинске политике	Број организованих ок.столова - број учесника; Број уличних акција и осталих јавних дешавања-број учесника	Савет за младе Канцеларија за младе Омладински клуб НВО	Ресорне институције Медији	60.000 РСД
Обезбеђивање механизма који омогућавају младима да учествују у креирању, праћењу и оцени програма за младе	2017. - 2021	Млади учествују у креирању, праћењу и оцени програма за младе Млади су већински чланови Савета за младе	Број спроведених програма које су директно иницирали млади Број младих који су упознати са омладинским програмима Број младих који су чланови Савета за	Општина Владичин Хан Канцеларија за младе	Омладински клуб Медији НВО	-

			младе			
Расписивање конкурса за омладинске пројекте и пружање финансијске подршке удружењима младих и удружењима за младе за спровођење омладинске политике	Фебруар 2017. - 2021	Издвојена средства из општинског буџета за конкурс за омладинске пројекте Годишње се најмање једном расписује конкурс за омладинске пројекте	Висина средстава које је општина издвојила за конкурс за омладинске пројекте Број удружења која су конкурисала Број одобрених пројеката	Општина Владичин Хан	Канцеларија за младе НВО	2.100.000 РСД
Стратешки циљ 2. Запошљавање и предузетништво младих						
Реализација обука за активно тражење посла и обука за samozapošljavanje и развој предузетништва младих	2017. - 2021	Ојачани капацитети младих за активно учешће на тржишту рада	Број обука које су реализоване Број младих учесника обука Висина средстава националних и међународних фондова за реализацију програма подршке	НСЗ НВО	Савет за младе Канцеларија за младе	400.000 РСД
Реализација програма јавних радова који ће омогућити повећање запослености младих	Јун 2017. - 2021	Повећана запосленост младих без или са нижим степеном обаразовања	Број младих који су запослени у оквиру програма јавних радова Број одобрених пројеката јавних радова	НСЗ	Савет за младе Канцеларија за младе НВО Јавна предузећа Општина Владичин Хан	3.000.000 РСД
Успостављање механизма за волонтирање, хонорарно ангажовање младих и програм Стручне праксе	2017. - 2021	Стицање практичних знања и вештина Повећано радно ангажовање и запосленост младих Створени услови за стицање социјалног капитала младих	Број предузећа/ институција у којима је успостављена пракса Број младих који су волонтирали у предузећима/ установама	Општина Владичин Хан Јавне установе и приватна предузећа	НСЗ НВО Медији Ђачки парламенти Омладински клуб Канцеларија	4.000.000 РСД

			Број хонорарно ангажованих младих Број омладинских задруга		за младе Савет за запошљавање МОС	
Обезбеђивање финансијских средстава за подстицање омладинског предузетништва	2017. - 2021	Развијени механизми за финансијску подршку младима који покрећу свој бизнис Обезбеђена финансијска средства за подстицај samozапосљавању	Висина средстава локалних, националних и међународних фондова за реализацију програма подршке Број обезбеђених пакета подршке Број младих који су се samozапослили Број младих који су започели сопствени посао Број младих пољопривредника	Општина Владичин Хан Савет за запошљавање НСЗ	Канцеларија за младе Омладински клуб Образовне институције Медији Савет за запошљавање МОС	2.000.000 РСД
Стратешки циљ 3. Унапредити образовање младих и учинити га доступним и прилагођеним младима						
Прилагођавање формалног образовања различитим групама младих	2017. - 2021	Наставни садржаји и наставни методи су прилагођене различитим групама младих Образовне методе прате технолошки развој	Број урађених индивидуалних образовних планова	Школе	НСЗ Школска управа	-
Реализација програма обука у оквиру система неформалног образовања	2017. - 2021	Млади активно укључени у програме неформалног образовања Млади узели активно учешће у програмима као вршњачи едукатори Учење и знање усвојени као вредности	Број програма неформалног образовања Број учесника у програмима Број едукованих вршњачких едукатора	НВО Школе	Савет за младе КЗМ	300.000 РСД
Стипендирање средњошколаца и студената	Фебруар 2017. - 2021	Пружена финансијска подршка ученицима и студентима	Висина буџетских издвајања за стипендирање Број додељених стипендија	Општина Владичин Хан	Школе	4.500.000 РСД

Пружање подршке младима који желе да наставе са школовањем након средње школе	Април-септембар 2017. - 2021	Организована је бесплатна припремна настава за младе који желе да упишу факултет Млади су припремљени за полагање пријемних испита на факултетима	Број младих који похађају припремну наставу за упис на факултет Број часова припремне наставе Број предмета припремне наставе	Школе Омладински клуб	Општина Владичин Хан Канцеларија за младе	400.000 РСД
Стратешки циљ 4. Обезбедити сталну подршку младима који се налазе у социјалним ризицима						
Успостављање међусекторске сарадње између ресорних институција	2017. - 2021	Обједињени и усклађени постојећи ресурси, циљеви и програми ресорних институција	Број одржаних састанака Број заједничких активности Број иницираних и реализованих пројеката у области социјалне политике за младе	Савет за младе	НВО Школе Канцеларија за младе	-
Обезбеђивање финансијских олакшица за младе из сиромашних породица, младе без родитељског старања, младе из руралних средина...	2017. - 2021	Обезбеђена су финансијска средства за финансијске олакшице за младе Успостављен систем попушта за младе из рањивих група	Висина средстава обезбеђених за олакшице за младе Број предузећа и установа који пружа попусте младима из рањивих група	Општина Владичин Хан НВО Привредни сектор	Омладински клуб Школе	700.000 РСД
Спровођење програма који имају за циљ развијање толеранције на различитости и превенцију дискриминације, нетолеранције и ризичних облика понашања	2017. - 2021	Подигнут ниво толеранције и различитости Препознати капацитети младих	Број реализованих програма Број младих учесника програма	МУП Центар за социјални рад НВО Школе	Канцеларија за младе Омладински клуб	250.000 РСД
Стратешки циљ 5. Унапредити услове за безбедан живот младих						
Спровођење кампање за промоцију безбедносне културе	2017. - 2021	Повећана свест о аспектима безбедносне културе код младих Повећања свест младих о ризицима у саобраћају и начинима да се они избегну	Број кампања о безбедносној вођњи % смањења саобраћајних удеса	МУП Школе	НВО	60.000 РСД

Реализација вежби поступања у кризним ситуацијама	Мај и септембар 2017. - 2021	Млади активно укључени и обучени за реаговање у ванредним ситуацијама	Број школа које су реализовале вежбе реаговања у кризним ситуацијама Број младих које су учествовали у вежбама за реаговање у ванредним ситуацијама	МУП Школе	Ватрогасна друштва	50.000 РСД
Реализација едукативних посета представника полиције и војске средњим школама, као и средњошколаца организационим јединицама за безбедност	Април, мај, октобар 2017. - 2021	Средњошколска омладина је упозната са значајем, улогом и функцијом сектора безбедности у друштву	Број школа укључених у едукативне посете МУПу и војци Број ученика који су узели учешће	МУП Школе	Медији	15.000 РСД
Спровођење медијских кампања за промоцију безбедног радног окружења младих	2017. - 2021	Успостављем систем информисања у области безбедности и здравља на раду, ради евиденција повреда на раду, професионалних болести, мобинга и др. Развијена свест и подигнут ниво знања младих и њихових послодаваца о безбедности и здрављу на раду	Број одржаних промотивних и медијских активности намењених младима и послодавцима о значају безбедног и здравог радног окружења Број одржаних предавања за младе и послодавце о безбедности и здрављу на раду Број ТВ емисије, радио емисија и чланака у локалним медијима	Савет за младе КЗМ Локални савет за запошљавање	Медији НВО	15.000 РСД
Спровођење програма рада са младима који су учиниоци кривичних дела и прекршаја, уз побољшану заштиту младих који су жртве насиља	2017. 2021	Смањено насиље које врше млади и смањено насиље на штету младих Спроведени програми развоја вештина ненасилног решавања конфликта	Број спроведених програма рада са младима који су починиоци кривичних дела Број младих који су починиоци кривичних дела Стопа смањења броја случајева вршњачког насиља Број одржаних радионица и предавања, као и број учесника на теме толеранције,	МУП Правосуђе НВО Центар за социјални рад	Образовне институције Општина Владичин Хан Савет за младе	60.000 РСД

			недискриминације и ненасиља			
Стратешки циљ 6. Чувати и унапређивати здравље младих, развијати здраве стилове живота						
Реализација кампање за промоцију здравих стилова живота	2017. - 2021	Развијен систем акредитованих програма посвећених промоцији здравља за младе и др. који су у контакту са младима	Број акредитованих програма Број младих који су уезли учешће у програмима као и број младих који су едуковани за вршњачке едукаторе	Савет за младе НВО КЗМ Дом здравља	Општина Владичин Хан Министарство здравља	60.000 РСД
Реализација програма за очување менталног и репродуктивног здравља младих	2017. - 2021	Млади информисани о могућностима превенције нежељене трудноће и хроничних поремећаја репродуктивног здравља, Развијени институционални капацитети за примену програма психолошке подршке младима	Број публикованих и дистрибуираних информатора о могућностима превенције нежељене трудноће и хроничних поремећаја репродуктивног и менталног здравља Резултти анализе пореба за психолошком подршком Број програма реализованих програма реализованих у циљу унапређења репродуктивног и менталног здравља младих, укључујући и програме превенције употребе ПАС	Савет за младе НВО КЗМ Дом здравља	Општина Владичин Хан Министарство здравља Школе	50.000 РСД
Пружање подршке и давање подстицаја раду спортских секција у школама и другим ваннаставним спортским и рекреативним активностима	2017. - 2021	Млади су информисани о редовним физичким активностима у функцији здравља Повећана је доступност јавних вежбаљих на отвореном и спортских	Број спортских секција у школама Број доступних јавних вежбаљих и спортских терена Развијен систем школских спортских	Спортски савез Спортска удружења Образовне институције	Савет за младе Дом Здравља Општина Владичин Хан	-

		терена Повећана понуда спортских секција у школама Све већи број младих се рекреативно бави спортом	такмичења Број младих који се баве спортом			
Стратешки циљ 7. Створати услове за активизам и активно учешће младих у животу у заједници						
Континуиране активности везане за промоцију волонтеризма	2017. - 2021	Повећан број волонтера у постојећим волонтерским мрежама Инициране/формиране нове волонтерске мреже	Број промотивних активности Број волонтера Број волонтерских мрежа Број волонтерских акција	КЗМ Црвени крст НВО	Савет за младе Ресорне институције Ђачки парламенти	50.000 РСД
Обезбеђивање механизма за пружање финансијске подршке неформалним групама младих за реализацију њихових активности	Април- децембар 2017. - 2021	Издвојена су финансијска средства којима се пружа подршка неформалним групама младих (секцијама, парламентима и сл.) за реализацију њихових акција	Број поднетих и подржаних захтева од стране неформалних група младих за финансирање акција Број неформалних група младих које су конкурисале за средства Број спроведених акција неформалних група Медијска прапаћеност акција	Општина Владичин Хан Фондације	Канцеларија за младе Омладински клуб Школе НВО Медији	600.000 РСД
Оснаживање удружења младих и неформалних група младих за писање и спровођење пројеката	Мај- октобар 2017. - 2021	Млади су оснажени да самосталну пишу и спроводе пројекте и организују активности	Број спроведених обука из пројектног менаџмента Број младих који су похађали обуке Број пројеката које су реализовали млади	Општина Владичин Хан Канцеларија за младе Омладински клуб	НВО Медији Образовне институције	300.000 РСД
Стратешки циљ 8. Обезбедити механизме путем којих су млади активно укључени у заштиту животне средине и промоцију одрживог развоја						
Спровођење програма којима се млади информишу, обучавају и подстичу да буду носиоци заштите животне средине	2017. - 2021	Спроведене обуке за вршњачке едукаторе за заштиту и унапређење животне средине и одрживог развоја	Број спроведених обука за вршњачке едукаторе Број вршњачких едукатора Број обука и предавања	НВО	Савет за младе Медији	80.000 РСД

		Млади су носиоци промоције заштите животне средине Млади су информисани о ризику по здравље, начинима превенције и отклањања штетних последица	које су реализовали млади			
Обезбеђивање финансијске подршке за спровођење омладинских акција заштите животне средине	Април-октобар 2017. - 2021	Млади организовано спроводе акције пошумљавања, чишћења, отклањања дивљих депонија	Број омладинских еколошких акција Број младих који су организовали и учествовали у еколошким акцијама Број еколошких удружења и њихових акција	НВО Општина Владичин Хан	Савет за младе	80.000 РСД
Стратешки циљ 9. Обезбедити бољу информисаност младих						
Реализовање јавних догађаја који имају за циљ упознавање младих са каналима комуникације и начинима за проналажење релевантних информација	2017. - 2021	Реализована предавања, обуке, тренинзи и сл. На теме канала комуникације, савременим изворима информисања, безбедности на интернету Млади знају када и како да пронађу жељене информације Млади су информисани о дешавањима у Општини	Број реализованих предавања, обука... Број младих који су прошли обуке Број младих који користе савремене канале комуникације	Канцеларија за младе Омладински клуб Школе	Медији НВО	90.000 РСД
Креирање интернет сајта који ће објављивати информације из града релевантне за младе	Септембар 2017. - 2021	Креиран интернет сајт посвећен младима и темама које се њих тичу	Број посета сајту Број објава на сајту Пристапачност сајта	Општина Владичин Хан Савет за младе	Канцеларија за младе Омладински клуб Школе Медији НВО	30.000 РСД
Реализација адекватних емисија и програма за младе на локалним медијима, у чијој припреми учествују сами млади	Септембар-децембар 2017. - 2021	На локалним медијима се пуштају емисије и програми за младе Млади учествују у избору и креирању медијског програма Креирана је омладинска	Број емисија за младе на локалним медијима Број програма за младе Број младих који је учествовао у креирању емисија за младе Гледаност емисија за	Медији	Савет за младе Школе Омладински клуб	-

		редакција	младе			
Стратешки циљ 10. Повећати доступност, прилагођеност и разноврсност културног садржаја и понуде младих и за младе						
Пружање подршке пројектима који реализују млади у областима културе (музика, филм, сликарство, позориште, књижевност, примењене уметности и сл.)	Април-децембар 2017. - 2021	Повећан ниво учешћа младих у креирању културне политике	Број реализованих активности Број младих који су узели учешће у активностима Број корисника програма	НВО Ћачки парламенти Црвени крст Појединци	Општина Владичин Хан	1.000.000 РСД
Промовисање културних вредности кроз медијске кампање, установе и школе	2017. - 2021	Подржано је оснивање и рад креативних/ културних клубова (секција) у образовним институцијама и секција у школама Подржана је реализација културног програма на локалним медијима	Број емисија посвећених култури на локалним медијима Број драмских, ликовних, музичких, рецитаторских... секција у школама	Медији Школе НВО Установе културе Омладински клуб	Канцеларија за младе Савет за младе	300.000 РСД
Успостављање механизма који ће учинити културне догађаје доступније младима	2017. - 2021	Обезбеђене финансијске повластице за младе који желе да посећују културне догађаје (попусти у цени карти, улазница, чланарине и сл.) Информације о догађајима доступне младима Објекти у којима се дешавају културна дешавања су доступни младима	Број младих који су посетиоци културних дешавања Висина финансијских средстава издвојених за повластице за младе	Општина Владичин Хан Установе културе	Омладински клуб Канцеларија за младе Савет за младе	-

Појмовник

Агенда за младе је оперативни плански документ за рад са младима и за младе у оквиру министарстава и институција, установа и организација развијених на основу Националне стратегије за младе и акционог плана, усклађених са мандатом, улогом и врстом подршке која се пружа младима.

Акредитација је процес провере да ли нека институција или програм задовољавају унапред дефинисане опште стандарде квалитета, коју обавља одређена независна комисија или агенција.

Активне мере на тржишту рада чине све активне мере и програми на које незапослено лице, пријављено на евиденцију Националне службе за запошљавање, има право, а које су усмерене ка унапређењу запослености, односно остварењу пуног, продуктивног и слободно изабраног запослења.

Активно учешће младих, партиципација подразумева права, средства, простор и могућност, а по потреби и подршку, да се учествује у доношењу одлука и активностима које доприносе изградњи бољег друштва.

Безбедност младих подразумева потребу и људско право младих да им се сачува и заштити живот и здравље, интегритет и друге вредности од свих ризика и претњи у свакодневном животу, као и могућност да се развијају и имају избор да реализују све своје потенцијале и живе свакодневицу достојанствено, слободни од немаштине и слободни од страха.

Безбедносни изазови ризици и претње представљају узроке или услове који доприносе развоју одређених друштвених појава, процеса или творевина, могућност тј. одређени степен вероватноће наступања неког догађаја или конкретне претње са неповољним последицама и конкретну манифестацију, појаву или догађај који могу да произведу и последице у виду понашања или макар страха који се испољава код објекта претње.

Безбедносна култура младих представља поседовање знања, вештина и способности, усвојених ставова и поштовања правила из безбедности, који се испољавају кроз одређене моделе понашања. Развијена безбедносна култура младих омогућава им да на адекватан начин, одговоре на безбедносне ризике и претње којима су изложени у свакодневном животу, а самим тим постану основни и најважнији актер заштите сопствене безбедности и виталних вредности.

Бизнис инкубатор је врста пословног удружења чија је сврха да пружи подршку процесу оснивања успешних нових предузећа путем пружања одређених услуга у које може спадати: простор инкубатора, заједничке услуге (секретаријат, канцеларијска опрема, књиговодство, предузетничко саветовалиште, финансијски савети, итд.), маркетинг и умрежавање. Инкубатори се међусобно могу разликовати по начину на који пружају услуге, по организационој структури, као и по типу клијената.

Волонтеризам је непрофитна активност којом појединке и појединци, самостално или у оквиру неке групе или организације доприносе добробити своје заједнице.

Доступност образовања подразумева једнако право и доступност образовања и васпитања без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама.

Задруга (задругарство) је облик организовања физичких лица у којој они пословањем на задружним принципима добровољности и солидарности, демократичности, економског учешћа, једнаког права управљања, самосталности, задружног образовања и међузадружне сарадње, остварују своје економске, социјалне и културне интересе.

Запошљивост се дефинише као „Сет достигнућа – вештина, схватања и личних атрибута, који чини да се појединац што лакше запосли и да буде успешан у изабраном занимању, остварујући корист за себе, друге запослене, заједницу и економију”. Запошљивост је примењена и мерена преко два индикатора ☐ активитет и знање и вештине који су важни за запошљивост „Излазне стратегије” подразумевају пружање програма подршке члановима насилних група да напусте насиље и идеологију на којој се то насиље темељи.

Информално учење подразумева учење из свакодневног живота. Сматра се доживотним процесом у којем сваки појединац стиче ставове, вредности, вештине и знања из свакодневних искустава.

Канцеларија за младе је део градске/општинске управе задужен за координацију локалне омладинске политике у свим областима од значаја за младе, а складу са специфичним потреба своје друштвене заједнице.

Квалификација јесте формално признање стечених кључних и стручних компетенција. Ко менаџмент представља заједничко управљање процесима и одлукама, посебан вид активног учешћа младих који младим људима омогућава равноправно позицију у односу на своје старије партнере у раду на заједничким циљевима.

Компетенције чине способност употребе стечених знања, вештина и ставова уразличитим животним ситуацијама. Кључне компетенције представљају способност употребе стечених знања, вештина и ставова, неопходних за лични, социјални и професионални развој и даље учење.

Кровни савез је онај савез у који се удружи најмање 60 регистрованих удружења из реда удружења младих, удружења за младе, савеза удружења младих и удружења за младе која имају седиште на територији најмање две трећине управних округа у Републици Србији и најмање две године спроводе омладинске активности у више јединица локалне самоуправе и који окупља најмање 2.000 индивидуалних, једном уписаних, чланова од којих је најмање две трећине младих, у складу са Законом о младима.

Локална заједница је одређена територијална целина у којој грађани посредством властитих и заједничких ресурса задовољавају највећи део својих животних потреба и решавају своје животне проблеме. Укључује и одговарајуће институције и структуре у оквиру територијалне целине.

Национални годишњи тематски програм је скуп активности у једној календарској години које су посвећене једној од стратешких области и усмерене ка реализацији планираних активности у оквиру ове стратешке области.

Наставничке компетенције представљају капацитет појединаца који се исказује у вршењу сложених активности у образовно – васпитном раду. Компетенције представљају скуп потребних знања, вештина и вредносних ставова наставника.

Неформално образовање одраслих чине организовани процеси учења одраслих на основу посебних програма, ради стицања знања, вредности, ставова, способности и вештина усмерених на лични развој одраслих, рад и запошљавање и социјалне активности, у складу са Закона о образовању одраслих.

Неформално образовање младих (неформални образовни програми у омладинском сектору) јесте скуп организованих и младима прилагођених образовних активности, које нису предвиђене системом формалног образовања, заснованих на потребама и интересовањима младих, принципима добровољног и активног учешћа младих у процесу учења и промоцији

демократских вредности, кроз које млади стичу компетенције неопходне за развој личних потенцијала, активно учешће у друштву и бољу запошљивост, у складу са Законом о младима.

Омладина или млади су лица од навршених 15 година до навршених 30 година живота, у складу са Законом о младима.

Омладинска политика обухвата и подразумева све мере и активности државних органа, установа, удружења и других субјеката, које су усмерене на побољшање и унапређивање положаја младих.

Омладинске активности представљају различите активности у областима омладинског сектора које спроводе млади или субјекти омладинске политике, и које су усмерене ка унапређивању положаја младих и њиховом оснаживању за активно учешће у друштву на личну и друштвену добробит, у складу са Законом о младима.

Омладинске и студентске задруге обезбеђују задругарима да на организован начин за потребе послодаваца, обављају повремене, привремене и сличне послове, за које се не заснива радни однос, ради стицања средстава за школовање и задовољавање основних, социјалних, културних и других личних и заједничких потреба задругара.

Омладински клуб представља градски/општински простор у коме се реализују политике усмерене на директан рад са младима. Омладински клуб представља везу између планираних политика (ЛАП) и њихове реализације у конкретне програме и омладинске иницијативе.

Омладински рад представља онај део омладинских активности које се организују са младима и за младе, заснива на неформалном образовању, одвијају у оквиру слободног времена младих и предузимају ради унапређивања услова за лични и друштвени развој младих у складу са њиховим потребама и могућностима и уз њихово добровољно учешће, у складу са Законом о младима.

Омладински радник/ца је лиценцирана особа која спроводи програме омладинског рада. НАПОР препознаје и развио је образовно наставне планове за три нивоа занимања омладинског радника: 1. Асистент/киња у програмима омладинског рада; 2. Координатор/ка у програмима омладинског рада и 3. Специјалиста/ткиња у програмима омладинског рада. Након завршеног другог нивоа образовања добија се звање Омладински радник/ца.

Осипање и рано напуштање школовања – Европска унија под овим подразумева младе узраста између 18 и 24 године који имају низак степен образовања и не учествују ни у каквом облику образовања или обуке.

Пакет за младе је програм Националне службе за запошљавање који је намењен искључиво са циљем повећања запослености младих особа.

Приступачност је термин који се користи да би описао степен до којег је неки производ (уређај, услуга, окружење и слично) доступан највећем броју људи.

Савет за младе је саветодавно тело, које је образовала Влада на предлог министарства надлежног за омладину, у складу са прописима који уређују рад Владе, које подстиче и усклађује активности у вези са развојем, остваривањем и спровођењем омладинске политике и предлаже мере за њено унапређивање. Ради усклађивања активности у вези са остваривањем омладинске политике на територији аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе може основати покрајински, градски и општински савет за младе, у складу са Законом о младима.

Социјално предузетништво представља употребу предузетничког понашања за постизање социјалних циљева, за разлику од комерцијалног предузетништва где је циљ постизање профита, односно, и ако се оствари, генерисани профит иде у корист задовољења потреба специфичних рањивих група становништва.

Социјални предузетник је појединац, група, мрежа, организација или алијанса организација која тражи одрживу промену високог степена путем идеја кроз које развија оквире, у које владе, непрофитни и пословни сектор не улажу значајније напоре, да би се дао оговор на значајне друштвене проблеме.

Социјално предузеће је предузеће првенствено оријентисано на решавање социјалних проблема и које вишак вредности реинвестира првенствено у те сврхе, било у своју делатност, било у заједницу.

Стручне компетенције представљају способност употребе стечених знања, вештина и ставова, неопходних за обављање радних активности.

Субјекти омладинске политике су: Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе као носиоци омладинске политике, установе, удружења која спроводе омладинске активности и други субјекти који учествују у спровођењу омладинске политике, у складу са Законом о младима.

Удружење младих је удружење које је уписано у регистар који води надлежни орган, у складу са законом којим се уређује оснивање и правни положај удружења, а чије чланство чини најмање две трећине младих, и чији су циљеви или област остваривања циљева усмерени на младе, у складу са Законом о младима.

Удружење за младе је свако друго удружење које је уписано у регистар који води надлежни орган, у складу са законом којим се уређује оснивање и правни положај удружења, а чији су циљеви или област остваривања циљева, поред осталог, усмерени на младе, у складу са Законом о младима.

Услуга (сервис) у оквиру социјалне заштите се односи на активности и добра која се нуде кориснику у циљу побољшања квалитета живота, задовољавања потреба, отклањања или ублажавања ризика, недостатака или неприхватљивог друштвеног понашања и највећег могућег развоја потенцијала корисника за живот у заједници.